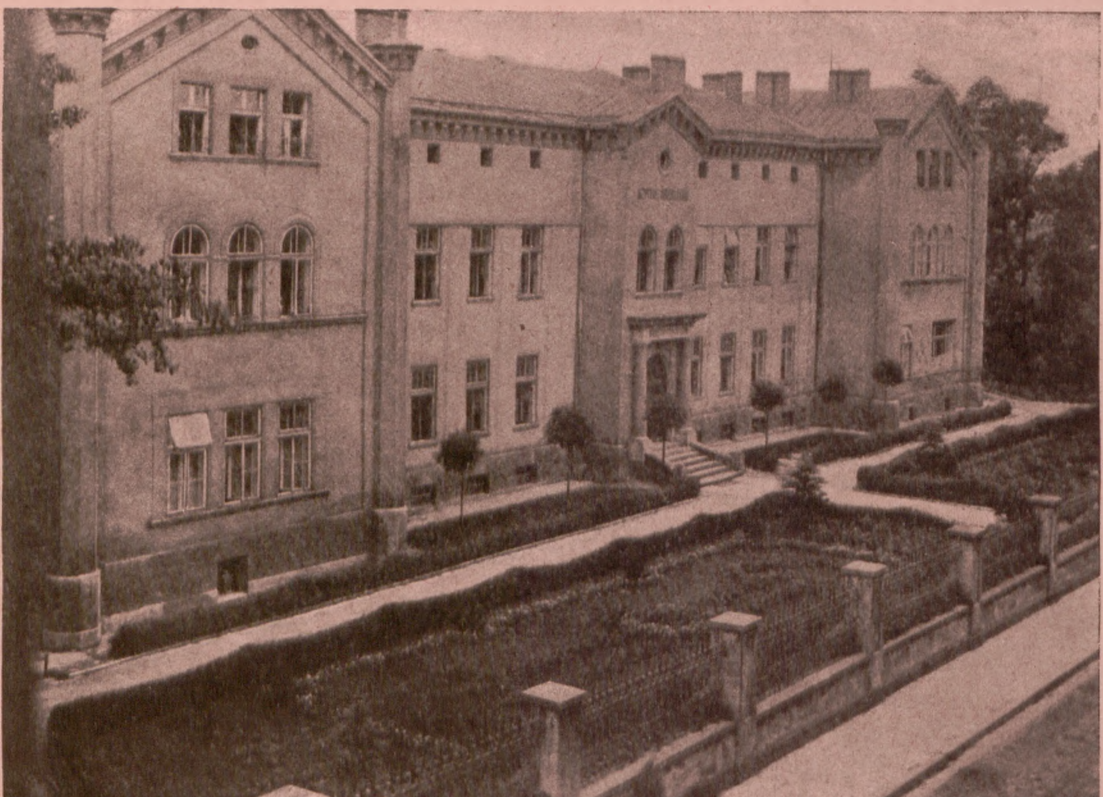
SPRAWOZDANIE
SZPITALA GMINY ŻYDOWSKIEJ W KRAKOWIE

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA 1931 DO 31 MARCA 1932 ROKU

KRAKÓW
NAKŁADEM GMINY WYZNANIOWEJ ŻYDOWSKIEJ W KRAKOWIE

ODBITO W DRUKARNI »SZTUKA« W KRAKOWIE

Zarząd Gminy wyznaniowej żydowskiej w Krakowie przedkłada sprawozdanie z działalności szpitala żydowskiego za rok 1931 i I. kwartał roku 1932 i stwierdza stały rozwój szpitala w okresie ubiegłym. Działalność szpitala dla ludności żydowskiej nietylko naszego miasta ale i całego kraju jest obecnie, w okresie kryzysu gospodarczego donioślejsza i potrzeba istnienia szpitala tem konieczniejsza wobec kompletnego zubożenia ludności. Tem większy ciąży obecnie obowiązek na państwie, samorządach i całem społeczeństwie poprzeć usiłowania Zarządu Gminy wyznaniowej żydowskiej, zmierzające do umożliwienia utrzymania szpitala. Wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do umożliwienia nam tej pracy, serdeczne składam podziękowanie.

W Krakowie w maju 1932 r.

Dr. RAFAŁ LANDAU
Prezydent Zarządu Gminy wyznaniowej żydowskiej w Krakowie.

Rok sprawozdawczy szpitala Gminy żydowskiej w Krakowie obejmuje okres od 1 stycznia 1931 do 31 marca 1932 a więc okres 15 miesięczny, ponieważ rok administracyjny prowadzimy obecnie od 1 kwietnia. Znaczny ruch chorych, bo 3.051 chorych i 47.551 dni leczenia świadczą o ciężkiem położeniu ekonomicznem ludności żydowskiej, która w chorobie zmuszona jest szukać pomocy w szpitalu. Uwidocznia się to najwyraźniej w statystyce opłat szpitalnych. I tak, kiedy w okresie od r. 1925 do r. 1930 odsetek chorych stałych bezpłatnie przyjętych, wahał się między 27 a 35%, odsetek ten osiągnął w roku 1930 niebywałą cyfrę 58·23%, a w roku 1931/32 wynosi 41·01%. Ponieważ bezpłatnie przyjmuje się prawie wyłącznie chorych z Krakowa, odsetek bezpłatnie przyjętych wyraża się w cyfrze 78·38% chorych, przyjętych z Krakowa całkiem bezpłatnie. Odsetek ten w roku 1931 jest niższy aniżeli w r. 1930, ponieważ w roku sprawozdawczym było więcej chorych przesłanych przez Kasy chorych i przez instytucje. Daty statystyczne uwidocznione są w poniższem zestawieniu.

Rok	Liczba chorych stałych	Dni pobytu chorych	z Krakowa	z Podgórza	Obcych	% obcych	Płatnych	Bezpłatnych	% bezpłatnych	% bezpłatnych z Krakowa
1925	1040	21920	608	54	378	41·53	750	290	27·88	47·69
1926	1759	31914	1064	118	577	39·56	1262	497	28·25	46·71
1927	2249	39151	1366	186	697	39·26	1529	720	32·01	53·89
1928	2414	39571	1444	175	771	40·02	1668	746	30·90	50·14
1929	2341	39864	1464	190	687	37·46	1440	836	35·71	57·10
1930	2497	37149	1608	209	687	27·23	1043	1454	58·23	90·42
1931 i I kw. 1932	2931	47551	1990	311	631	21·53	1727	1204	41·07	78·38

Rada lekarska szpitala już w roku zeszłym podniosła, że zmniejszenie liczby chorych bezpłatnych może jedynie nastąpić przez uzyskanie praw szpitala publicznego, tem samem możności egzekwowania opłat od gmin obowiązanych do opłacania kosztów szpitalnych za przynależnych do tych gmin. Rada lekarska odpowiednie wnioski przedłoży Zarządowi Gminy żydowskiej.

W ambulatorjach liczba chorych stale się zwiększa, co jest również spowodowane ciężkiem położeniem ludności żydowskiej. W roku ubiegłym nie poczyniono żadnych inwestycji i nadal bardzo daje się odczuwać brak funduszów na uzupełnienie bielizny i narzędzi chirurgicznych.

Do ludności zwracamy się z gorącym apelem o pamięć o Szpitalu żydowskim przy zapisach, legatach i innych okolicznościach, wśród których należy pamiętać o najnieszczęśliwszych, bo biednych i chorych!

Firmie Aleksandrowicz w Krakowie, Długa 1 dziękujemy serdecznie za dostarczenie, jak co roku, papieru na niniejsze sprawozdanie.

Wszystkim Ofiarodawcom składamy serdeczne podziękowanie za dotychczasowe poparcie.

W ubiegłym roku pracowało w szpitalu 4 prymarjuszy, 8 ordynatorów, 4 zastępców prymarjuszy, 38 praktykantów, 29 hospitantów. 10 praktykantów korzystało z półrocznych adjutów gminy żydowskiej i 1 stypendjum Dra Jana Landaua.

W szpitalu mieszka stale 1 lekarz, a sekundarjusze i praktykanci pełnią kolejno 24-godzinny dyżur.

Na podstawie nowej ustawy o przymusowem odbyciu jednorocznej praktyki szpitalnej przez lekarzy dla uzyskania prawa wykonywania praktyki lekarskiej, Szpital żydowski przyjmuje lekarzy dla odbycia jednorocznej praktyki.

Szkoła pielęgniarek rozwija się stale. W roku bieżącym 6 praktykantek po odbytym egzaminie przed gronem lekarzy szpitalnych uzyskało stopień siostry. Czas praktyki szpitalnej wyzyskały dobrze tak pod względem teoretycznym jak i praktycznym i zdały egzamin z bardzo dobrym postępem.

Wszystkim PP. Lekarzom, Zarządowi i Personelowi kancelaryjnemu serdecznie dziękuję za gorliwą i ofiarną pracę.

Kraków, w kwietniu 1932 r.

Dr. Jan Landau
Dyrektor szpitala

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

ZA CZAS OD 1 STYCZNIA 1931 DO 31 MARCA 1932 R.

I. Statystyka ruchu chorych.

A) **Ambulatoryjnie** leczono w okresie sprawozdawczym 28.506 chorych bez różnicy wyznania nie licząc powtórnych ordynacyj.

Poniższa tablica przedstawia ruch chorych w poszczególnych ambulatorjach w okresie siedmioletnim:

	r. 1925	r. 1926	r. 1927	r. 1928	r. 1929	r. 1930	r. 1931
Ambulatorjum chorób wewnętrznych . .	4872	4517	4745	3136	2852	3249	3329
„ „ chirurgicznych . .	2384	2171	2207	2218	2264	2231	3461
„ „ dzieci	3490	4521	4061	3962	3515	3794	4171
„ „ kobiecych . .	1433	1540	1400	1450	1200	1201	1418
„ „ uszno-gardlanych	3155	4192	4294	4235	3251	3891	5387
„ „ ortopedycznych .	769	842	874	759	915	804	1147
„ „ okulistycznych . .	1611	2351	2348	2398	1840	2307	3063
„ „ dentystycznych . .	646	903	808	876	672	862	1044
„ „ skórnych	1089	1925	1753	1490	1339	1388	2147
„ „ rentgenologicznych .	822	1421	1827	2472	2774	2953	3339
Razem.	20271	24283	24317	22996	20622	22680	28506

B) **Stałych chorych** leczono w roku sprawozdawczym 3051 przez 47.551 dni (licząc przeniesienia z poszczególnych oddziałów).

Poniżej umieszczona tablica wykazuje stały przyrost liczby chorych na pojedynczych oddziałach. (w roku bieżącym za okres 15 miesięcy).

	r. 1925	r. 1926	r. 1927	r. 1928	r. 1929	r. 1930	r. 1931
Oddział chorób wewnętrznych . . .	471	703	785	803	771	871	1081
„ „ chirurgicznych . . .	174	243	381	333	403	406	583
„ „ dzieci	115	203	208	247	248	197	250
„ „ ginekologicznych . . .	118	151	173	163	144	156	177
„ położniczy	34	97	217	231	212	239	245
„ noworodków	37	99	225	247	219	242	241
„ chorób uszno-gardlanych . . .	58	185	266	296	259	297	384
„ „ ortopedycznych	30	61	78	52	57	63	65
„ „ okulistycznych	3	14	14	21	16	18	15
„ „ skórnych	—	3	9	21	12	8	10
Razem. .	1040	1759	2356	2414	2341	2497	3051
	21290 dni	31914 dni	39151 dni	39571 dni	39864 dni	37149 dni	47551 dni

Ogólna liczba chorych leczonych w r. 1931 i w I kw. 1932 obejmuje:

Mężczyzn	1246	tj. 40·83%	Z Krakowa było	2041	tj. 66·89%
Kobiet	1805	„ 59·17%	Z Podgórza było	350	„ 11·47%
Chrześcijan	109	„ 3·57%	Z poza Krakowa	660	„ 21·64%

W ciągu roku opuściło szpital 2674 chorych, przeniesiono na 1932 rok 109 chorych.

Zmarło 168 chorych, w tej liczbie 16 zmarło w pierwszych 24 godzinach po przyjęciu do szpitala, tak, że śmiertelność wynosi 4·82%, po obliczeniu zaś 16 zmarłych w pierwszych 24 godzinach śmiertelność wynosi tylko 4·29%.

Na ogólną liczbę chorych, leczonych stale w roku 1931, opłacało taksy szpitalne pełne lub zniżone, także przez instytucje i Kasy chorych 1495 chorych, bezpłatnie korzystało z opieki szpitalnej 1556 chorych, co w stosunku do ogólnej liczby chorych wynosi 49%, w stosunku zaś do liczby chorych z Krakowa czyni 78·38%.

W bardzo wielu przypadkach chorzy uiścili opłatę szpitalną za kilka pierwszych dni, a zalegają z uiszczeniem dalszych opłat lub zostali z powodu ubóstwa z opłaty zwolnieni.

Liczne gminy wyznaniowe i miejskie mimo formalnych pisemnych zobowiązań nadal nie pokrywają kosztów leczenia swych obywateli, jak świadczy niżej podany wykaz.

Magistraty:

Będzin	Zł 1.320·—	Kraśnik	Zł 182·—	Rzeszów	Zł 2.206·—
Busk	„ 495·—	Miechów	„ 512·—	Słomniki	„ 402·—
Chęciny	„ 177·—	Opatów	„ 140·—	Staszów	„ 1.110·—
Chmielnik	„ 100·—	Pacanów	„ 522·—	Stopnica	„ 274·—
Czeladź	„ 884·—	Pilica	„ 210·—	Szczekociny	„ 266·—
Dąbrowa Górnicza	„ 488·—	Pińczów	„ 573·—	Szydłowiec	„ 406·—
Działoszyce	„ 618·—	Piotrków	„ 217·—	Włoszczowa	„ 282·—
Filipowice	„ 121·—	Proszowice	„ 718	Wolbrom	„ 794·—
Janów lubelski	„ 72·—	Przedborze	„ 64·—	Zawiercie	„ 332·—
Jędrzejów	„ 2.484·50	Radom	„ 176·—		
Klimontów	„ 392·—	Radomsk	„ 665·75	Razem	Zł 18.453·25

Gminy wyznaniowe:

Bolesławice	Zł 172·—	Pacanów	Zł 870·—	Sosnowiec	Zł 965·—
Brzesko	„ 84·	Połaniec	„ 66·—	Szczekociny	„ 304·—
Częstochowa	„ 962·—	Proszowice	„ 176·—	Warka	„ 133·
Działoszyce	„ 145·—	Rozwadów	„ 114·—	Wojdzisław	„ 91·—
Kamieńsk	„ 440·—	Rymanów	„ 119·—	Wolbrom	„ 140·—
Książ Wielki	„ 161·—	Sławków	„ 252·—		
		Słomniki	„ 418·—	Razem	Zł 5.612·—

II. Zamknięcie rachunkowe za czas od 1 stycznia 1931 do 31 marca 1932.

Wpływy

	Zł
Saldo z r. 1930	3.673 03
Opłaty adbulatoryjne	17 025·58
„ szpitalne	124.817·91
Dary i subwencje	28.409·57
Taksy ślubne i opłaty pobrane przez Gminę	7.971·—
Zaliczki	573·40
Kasy Chorych	125 88
Niedobór pokryty przez Gminę	189.787·21
Razem	372.383·58

Wydatki

	Zł
Prowianty	109.956·61
Inwentarz	11.866·44
Konserwacja budynku i inwentarza	10 636·60
Opał	22.517·31
Światło i prąd	12·820·67
Leki i materjał opatrunkowy	28.552.52
Płace lekarzy i pers. adm.	152.820·34
Ubezpieczenie personalu	9.708·02
Saldo z 31/3 1932 r.	869·77
Razem	372.383·58

III. Obliczenie kosztów dziennego utrzymania chorego.

Wydatki połączone z utrzymaniem szpitala, nie licząc wydatków inwenstycyjnych wynoszą:

	Zł	Dni leczenia	Wydatki dzienne na 1 chorego Zł
Prowianty	103.956·61	47.551	2·28
Opał	22.517·31	„	—·47
Światło	12.820·67	„	—·27
Konserwacja budynku i inwentarza	10 636·60	„	—·22
Różne wydatki administracyjne	13 695·30	„	—·28
Leki i materjały opatrunkowe	28.552·52	„	—·61
Ubezpieczenie personalu	9.708·02	„	—·20
10% na zużycie inwentarza	1·180·64	„	— 03
Płace	152.820·34	„	3·21
Razem	360.888·01	47.551	7·57

Z powyższego obliczenia wynika, że koszta utrzymania 1 chorego w roku sprawozdawczym wynoszą Zł 7·57 (o 92 groszy mniej aniżeli w roku ubiegłym).

Opłata dzienna dla chorych z Krakowa wynosi Zł 5·—, dla zamiejscowych Zł 8·—, dla członków Kasy Chorych w Krakowie Zł 4·40. Szpital więc dopłacał w roku sprawozdawczym dziennie do chorych z Krakowa Zł 2·57, do członków Kasy Chorych Zł 3·17.

Wykaz subwencyj i datków na rzecz szpitala.

Magistrat m. Krakowa subwencja za rok 1930	Zł	8.000·—
Magistrat m. Krakowa subwencja za rok 1931	„	5.000·—
Komunalna Kasa Oszcz. m. Krakowa	„	3.500·—
Deutscher A. (Antwerpja) 10.000 fr. belg.	„	2.472·—
Bracia Brenner Paryż	„	1.334·25
Województwo Krakowskie (zwrot za spirytus)	„	595·45
Dyrektor A. Haber	„	500·—
Legat bł. p. Kamslera Hermana I. rata	„	400·—
Legat bł. p. Kamslera Hermana II. rata	„	400·—
Tow. Kred. dla handl. i przem. w Rudniku/Sanem	„	348·14
Holzer Ludwik 35 Ł.	„	311·50
Wiceprezes Dr Landau Ignacy	„	300·—
Bł. p. Silberzweig Natan II. rata	„	250·—
Rodzina bł. p. Lewkowicza Szymona	„	200·—
Rodzina bł. p. Inż. Zimmermana	„	200·—
Kernerowie	„	200·—
Rodzina Lipschütza	„	200 —
Rodzina bł. p. Dra Schmidta Wilhelma	„	200·—
Borgenicht Izak	„	200.—
Spółdzielczy Bank Kredytowy	„	200·—
Dr. Kerner S.	„	150·—
Fabryka produktów chem. „Liban“	„	150·—
Lauterbachowie Józef i Róża	„	150·—
Schönfeld Natan	„	100·—
Drowa Pisekowa legat bł. p. Silbersteinowej R.	„	100·—
Steif Józef	„	100·—
Laufbahn Eda	„	100·—
Akcyjny Bank Hipoteczny filia Kraków	„	100·—
Bachner-Henryk Spira, wygrany zakład	„	100·—
Rodzina bł. p. Lewkowicza Szymona	„	100·—
Schererowa Bern. ku uczczeniu pamięci bp. męża	„	100 —
Lichtig Henryk ku uczczeniu pamięci bp. żony	„	100·—
Dr. Wasserberger Maksymilian w templu	„	100·—
Lauterbach Maks 10 $	„	89·—
Tempelhof Sz. 34 m. płótna	„	80·—
Poserowa Paulina ku uczczeniu pamięci błp. męża	„	75·—
Dr. Fussmann Józef w templu	„	75·—
Körger Liza, Biała	„	60·—
Dr. Aronsohn Julian	„	50·—
Ehrenpreis Ignacy w templu	„	50·—
Gottlieb Karol w templu	„	50·—
Wasserteil Ghiel w templu	„	50·—
Składnica „Zoria“	„	50·—
Prezydent Dr. Landau Rafał w rocz. śmierci syna	„	50·—
Rodz. bp. inż. Zimmermana zamiast kwiat. na grób	„	50·—
Zins Fr. dar dla oddziału dziecięcego	„	50·—
Goldberg Juliusz w templu	„	50 —
Spira Juliusz w templu	„	50·—
Firma Hawełka Antoni	„	50·—
Dr. Blassberg M. nieprzyjęte honorarjum	„	50·—
Dr. Schmidt Jan ku uczczeniu pamięci bp. ojca	„	50·—
Reich Maksymilian	„	50·—
Monderer Rozalia	Zł	50·—
Dr. Feldblum Szymon	„	50·—
Vorzimmer M. 15 kg. Kunerolu	„	49·50
Majowa przez Dra Spirę	„	40·—
Powszechny Zakład Ubezpieczeń	„	34·—
Dr. Srokowa Mila	„	30·—
Lieber	„	30·—
Dr. Bannet Arnold i Mieczysław zamiast kwiatów dla bł. p. Silberstein R.	„	30·—
Aleksandrowicz Paweł	„	30 —
Ratz Efraim	„	30·—
Lauterbach Maks w templu	„	30·—
Tilles Dawid z okazji ślubu syna	„	25·—
Tow. Ubezpieczeń „Orzeł“	„	25·—
Mirischowie B. na grób błp. Dra Landaua M.	„	25·—
Związek kupców przem. na grób Dr Landaua M.	„	25·—
Libanowie Ludwik. dla uczczenia błp. Libana	„	25·—
Autotechnika	„	25 —
Inż. Hochwald M. w templu	„	25·—
Dr. Steinberg Ludwik w templu	„	25·—
Inż. Zilz Filip w templu	„	25·—
Berger Selma, Gdańsk	„	25·—
Dr. Weinsberg Jakób	„	20·—
Dr. Pfeffer Juliusz	„	20 —
Ehrlich Ewa	„	20·—
Dr. Blasberg zamiast kwiat. na grób Dra Goldmana	„	20·—
Dr. Lachs Jan nieprzyjęte honorarjum	„	20·—
Apt. Spirer w templu	„	20·—
Grubner Zygmunt	„	20·—
Scherer Wiktor	„	20·—
Apt. Reichenstein w templu	„	20·—
Dr. Zimmermann Juda w templu	„	20·—
S. S.	„	20·—
Koleżanki ku uczczeniu pamięci bp. Goldmana H.	„	17·—
Dr. Oberlender S. na grób Dra Oberlendera	„	15·—
Dorf Adolf	„	15·—
Aleksandrowicz J.	„	15·—
Dr. Ritter nieprzyjęte honorarjum od Dra Blocha	„	10·—
Dr. Natansohn Henryk	„	10·—
Gross Zofia	„	10 —
Fromowicz Leopold	„	10·—
Schlanger A. - Kornfeld	„	10·—
Schwarz Olga	„	10·—
Scherer Elikan	„	10·—
Tindel Ludwik	„	10 —
Kenner Izydor	„	10 —
Stambułka Zygmunt	„	10·—
Goldfinger Felicja	„	10·—
Eisen Süssmann	„	10·—
Aleksander Wasserlauf	„	10·—
Różne	„	3·73
Razem	Zł	28.419·57

Rozkład oddziałów.

ODDZIAŁY	Sale chorych	Łóżek	Sale operac.	Ambulatorja	Kancelarje
Wewnętrzny	6	40	—	1	1
Chirurgiczny	6	41	2	1	1
Położniczy i chorób kobiecych	4	20	2	1	1
Dziecięcy	3	21	—	1	1
Uszno-gardlany	2	12	1	1	—
Ortopedyczny	2	6	1	1	—
Oczny	2	6	1	1	—
Skórny	—	—	—	1	—
Dentystyczny	—	—	—	1	—
II. piętro do użytku wszystkich oddziałów	3	9	—	—	—
Pokój izolacyjny	1	1	—	—	—
	156	156	7	9	4

Personal szpitalny.

A) Służba pielęgniarska.

ODDZIAŁY	Siostry pielęgniarki	Praktykantki	Laborantki	Służba	Razem
Wewnętrzny	1	4	—	1	9
Chirurgiczny	2	2	—	3	7
Położniczy i chorób kobiecych	1	2	—	2	5
Dziecięcy	—	2	—	1	3
Uszno-gardlany	1	1	—	1	3
Ortopedyczny i oczny	—	1	—	1	2
Rentgenologiczny	—	—	1	1	2
Lampy kwarcowe	—	—	1	—	1
Laboratorjum, ambulatorjum	—	—	—	1	1
II. piętro	—	1	—	1	2
	5	13	2	15	35

B) Służba gospodarcza.

Kuchnia . . . . 2 kucharki, 2 podkuchenne . . 1 wierniczka, 1 służąca . . = 6
Pralnia . . . . 3 praczki . . . . = 3
Szwalnia . . . . 1 szwaczka . . . . = 1
Portjernia i ogród . . . . . 1 portjer zarazem ogrodnik . . 1 pomocnik . . . . . . = 2
Kotłownia . . . . 1 maszynista . . . . = 1
Porządek około zabudowań . . 1 dozorca . . . . 1 służąca . . . . . . = 2

Razem . . 15

C) Kancelarja szpitala.

Dyrektor — zarządca — zarządczyni — kierowniczka biura — 2 siły biurowe — 1 woźny.

Oddział chorób wewnętrznych.

Prymarjusz: **Dr. Stahr Eliasz.**

Zastępcy prymarjusza: Dr. Blassberg Maksymiljan, Dr. Goldgart Leon.

Ambulatoryjnie leczono chorych 3329: mężczyzn 1489, kobiet 1846 — z Krakowa 2324, z Podgórza 464, zamiejscowych 541 — żydów 2826, chrześcijan 503.

Stałych chorych leczono 1081: w tem mężczyn 474, kobiet 607 — z Krakowa 821, z Podgórza 75, obcych 185. Pacjentów powyżej lat 60 było 166, wypadków śmierci było 64.

Statystyka chorób.

1. Choroby zakaźne.

1) Dur brzuszny 8
2) Influenza 85
3) Zapalenie opon mózgowych . 2
4) Posocznica 3
5) Róża 4
6) Odra 1
7) Choroba Banga 1
8) Kiła II i III-ciorzędna . . . 17
9) Wiewiór 3

2. Choroby dróg oddechowych.

1) Zapalenie migdałków . . . 41
2) Katar oskrzeli 54
3) Rostrzeń oskrzeli 3
4) Dychawica oskrzelowa . . . 5
5) Zapalenie płuc płatowe . . 24
6) „ „ ogniskowe . 15
7) Ropień płuc 2
8) Gruźlica płuc 60
9) Bronchadenopathia 6
10) Rozedma płuc 12
11) Nowotwór oskrzeli 2
12) Zapalenie opłucnej 20
13) Ropień opłucnej 2
14) Odma samoistna 1
15) Guz śródpiersia 2

3. Choroby przewodu pokarmowego.

1) Rak przełyku 1
2) Rak żołądka 9
3) Katar żołądka 24
4) Nerwica żołądka 22
5) Wrzód żołądka 18
6) Rozstrzeń żołądka 3
7) Wrzód dwunastnicy 12
8) Katar jelit 21
9) Rak jelit 6
10) Rak papilla Vateri 2
11) Rak odbytnicy 2
12) Tasiemiec 5
13) Inne pasożyty jelitowe . . . 2
14) Zapalenie wyrostka robaczkowego 16
15) Żółtaczka miąższowa . . . 8
16) Kamica żółciowa 40
17) Zapalenie woreczka i dróg żółciowych 27
18) Ropień wątroby 1
19) Marskość wątroby 2
20) Rak otrzewnej 1
21) Zapalenie otrzewnej . . . 3

4. Choroby serca i naczyń krwionośnych.

1) Zapalenie wsierdzia 6
2) Zapalenie osierdzia 2
3) Zwyrodnienie mięśnia sercow. 45
4) Wada serca 37
5) Nerwica serca 1
6) Miażdżyca tętnic 24
7) Dusznica bolesna 9
8) Rozstrzeń tętnicy głównej . . 1
9) Krwotok mózgowy 16
10) Zapalenie żył 3
11) Nadciśnienie pierwotne . . 22

5. Choroby narządu moczo-płciowego.

1) Katar pęcherza moczowego . 17
2) Brodawczak pęcherza moczowego 1
3) Zapalenie miedniczek nerkowych 9
4) Zapalenie nerek ostre . . . 14
5) Zapalenie nerek przewlekłe . 13
6) Marskość nerki 9
7) Nerczyca 3
8) Kamica nerkowa 15
9) Gruźlica nerki 6
10) Ropień okołonerkowy . . . 1
11) Nadnerczak 1
12) Rak macicy 2
13) Nerka ciężarnych 1

6. Choroby krwi.

1) Białaczka 6
2) Niedokrwistość złośliwa . . 1
3) Niedokrwistość wtórna . . 17
4) Ziarnica złośliwa 3
5) Choroba Vaqnez'a . . . 1

7. Choroby przemiany materji i gruczołów dokrewnych.

1) Choroba Basedowa oraz formy poronne 11
2) Niedomoga wielogruczołowa . 1
3) Moczówka prosta 1
4) Cukrzyca 89

8. Choroby układu nerwowego.

1) Nerwica ogólna 20
2) Padaczka 2
3) Paraliż postępowy 1
4) Wiąd rdzenia 3
5) Zapalenie mózgu 2
6) Drżączka porażenna . . . 4
7) Rozsiane stwardnienie rdzenia 3
8) Otępienie wczesne 1
9) Pląsawica 2
10) Nerwoból kulszowy 14

9. Choroby narządu ruchu.

1) Zapalenie wielostawowe ostre 40
2) Zapalenie stawu barkowego . 2
3) „ „ kolanowego . 2
4) Sponolylarthritis 1
5) Ostitis deformans 1

10. Choroby skórne: 9

11. Zatrucia: 2

12. Inne.

1) Zapalenie ucha środkowego . 2
2) Przepuklina pachwinowa . . . 3
3) Rak sutka 3
4 Uwiąd starczy 3
5) Zgorzel stopy 4

Przypadków śmierci było 64 (5·9%); przyczyny były następujące: Nowotwory złośliwe 15, (żołądka 4, rak papilla Vateri 2, jelit 3, odbytnicy 2, oskrzeli 2, macicy 1, śródpiersia 1), zwyrodnienie mięśnia sercowego 9, krwotok mózgowy 6, mocznica 6, śpiączka cukrzycowa 5, zapalenie płuc 4, wada serca 4, niedomoga serca 3, posocznica 3, gruźlica płuc 2, zapalenie mózgu 2, uwiąd starczy 2, dusznica bolesna 1, zatrucie 1, niedokrewność złośliwa 1.

Prace naukowe ogłoszone drukiem:

1) Dr. Blassberg: Cukromocz i cukrzyca a system nerwowy (Polska Gazeta Lekarska),

2) „ „ Drobne objawy dokrewno-gruczołowe w codziennej praktyce lekarskiej (Wiadomości Lekarskie),

3) Dr. Blassberg: O przestrajającej djecie kwasowej i zasadowej (Warszawskie Czasopismo Lekarskie),

4) Dr. Blassberg: Pri la antikva Krakova medicina fakultato kaj famaj Krakovaj kuracistoj (Internacia Medicina Revuo)

5) Dr. Mester: O zachowaniu się H-substancji w schorzeniach reumatycznych (Polska Gazeta Lekarska).

Oddział chirurgiczny.

Prymarjusz: **Dr. Wachtel Zygmunt.**

Zastępcy: Dr. Nüssenfeld Józef, Dr. Schenker Ignacy.

Ogólna liczba chorych leczonych na oddziale chirurgicznym wynosiła 3.461, nie licząc powtórnych ordynacyj (w tem chreścijan 250).

Z pośród leczonych ambulatoryjne:

Z Krakowa	2.690	Mężczyzn	1.862
Z Podgórza	106	Kobiet	1.016
Obcych	82		

Operacyj chirurgicznych dokonano w ambulatorjum 1.235.
Opatrunków „ „ 14.516.

Na oddziale stałym leczono chorych 583 (w tem chrześcijan 50).

Z Krakowa	409	Mężczyzn	292
Z Podgórza	52	Kobiet	291
Obcych	122		

Według wieku leczono chorych:

do lat 10	52 osób	do lat 50	53 osób
„ „ 20	143 „	„ „ 60	58 „
„ „ 30	153 „	„ „ 70	50 „
„ „ 40	55 „	powyżej „ 70	19 „

Statystyka chorób leczonych na oddziale stałym.

1. Choroby kości i stawów.

Sprawy urazowe:
- złamania . . . 42
- zwichnięcia . . . 5
- stłuczenia i wykręcenie . . . 17

Sprawy zapalne:
- zapalenie kości, okostnej, stawów . . . 24
- gruźlica . . . 6
- zgorzel kończyn . . . 5

2. Choroby klatki piersiowej.

Ropne zapalenie opłucnej . . . 4

3. Choroby narządów jamy brzusznej.

Wrzód żołądka . . . 4
Zwężenie (Stenosis) i niedrożność jelit (Ileus) 11
Wgłobienie jelit . . . 2
Schorzenia kątnicy . . . 3
Zapalenie wyrostka robaczkowego . . . 206
Nieżyt jelit rozlany (Colitis) . . . 2
Zapalenie i gruźlica otrzewnej . . . 2
Choroby dróg żółciowych . . . 8
(kamica — sprawy zapalne)

Schorzenia odbytnicy:
- krwawnice, pęknięcia, przetoki . . . 30
- wypadnięcie (Prolaps) i polipy . . . 3

Ropnie okołoodbytnicze . . . 5
Guzy jamy brzusznej . . . 2
(bez bliższego określenia)

4. Choroby narządu moczopłciowego.

Nerek i miedniczek nerkowych:
- kamica nerek . . . 7
- sprawy zapalne miedniczek i ropnie około nerkowe . . . 5

Gruczołów płciowych i dolnych dróg moczowych:
- wodniak jąder . . . 2
- zapalenie i gruźlica jąder . . . 3

torbiel jajnika . . . 1
kamienie i brodawczak pęcherza . . . 2
zapalenie pęcherza moczowego . . . 4
przerost gruczołu krokowego . . . 9
zwężenie i zapalenie cewki moczowej . . . 6
zakażenie moczowe (Urosepsis) . . . 1
moczenie nawykowe . . . 1

5. Choroby gruczołów.

Wole . . . 3
Zapalenie ślinianki . . . 2
Gruźlica gruczołowa . . . 1

6. Nowotwory.

Dobrotliwe:
- gruczolak sutka . . . 3
- tłuszczak, torbiele, exostosy 6

Złośliwe:
- rak sutka . . . 2
- „ przełyku . . . 2
- rak żołądka . . . 1
- „ wątroby . . . 3
- „ esicy . . . 1
- „ odbytnicy . . . 4
- „ pęcherza moczowego . 1
- „ na nosie (ulc. rodens) . 1
- mięsak sutka . . . 1
- „ ramienia . . . 1
- „ powłok brzusznych . 1
- „ gruczołów (Lymphosarcoma) . . . 2
- nadnerczak . . . 1

6. Różne.

Wstrząs mózgu . . . 1
Pęknięcie kości czaszki . . . 2
Zapalenie ucha środkowego . . . 2
Schorzenie dziąseł i torbiele zębowe . . . 3
Warga zajęcza i zniekształcenie . . . 3
Przetoki szyjne wrodzone . . . 1
Żylaki, zapalenie żył i wrzody żylakowe . 10

Sprawy zapalne ropne:
- gruczołów mlecznych . . . 4
- gruczołów chłonnych . . . 3
- ropienie tk. podskórnej (Phlegmone) . . 28
- ropnie, czyraki, karbunkuły, zanogcice . . 19
- róża (Erypipelas) . . . 2
- zakażenie ogólne (Sepsis) . . . 4
- słoniowatości kończyn . . . 1

Inne . . . 9
Observatio . . . 17

Zabiegów operacyjnych wykonano 1.560: w ambulatorjum 1.235, na oddziale stałym 325.
Opatrunków gipsowych i wyciągów 118: w ambulatorjum 83, na oddziale 35.
W leczeniu złamań stosowano z nowszych metod sposobów podanych przez Böhlera.

Z pośród chorych leczonych na oddziale stałym opuściło szpital:

wyleczonych	431	zmarło	39
w stanie poprawy	82	(w tem 13 nieoperowanych) śmiertelność $6^3/_4$%	
niewyleczonych	31		

Liczba dni leczenia na oddziale chirurgicznym wynosi 11.112; chory przebywał na oddziale przeciętnie 19·5 dni, każde łóżko obłożone przeciętnie przez 265 dni.

Przy operacjach stosowano prócz ogólnie rozpowszechnionych metod znieczulenia także nowszego sposobu uśpienia zapomocą awertyny stosowanej drogą odbytnicy, z wynikami pomyślnemi.

Podobnie jak lat poprzednich przeprowadzane było zarówno ambulatoryjnie jakoteż i na oddziale stałym badanie i leczenie schorzeń narządu moczowego (cystoskopia) w 173 przypadkach, wziernikowań pęcherza moczowego i badań czynnościowych nerek w 82 przypadkach, w odpowiednich przypadkach stosowano badania narządu moczowego zapomocą pyelografii dożylnej i wstępującej zapomocą środków kontrastowych: Uroselectan, Pyelognost, Abrodil w 47 przyprzypadkach, Rektoskopię stosowano w 32 przypadkach.

Na oddziale chirurgicznym zorganizowano „kurs opatrunkowy" dla studentów medycyny trwający 10 tygodni. W kursie dla pielęgniarek naszego szpitala odbyła się serja wykładów teoretycznych i ćwiczeń praktycznych w „pielęgniarstwie chirurgicznem".

Oddział chorób dzieci.

Prymarjusz: **Dr. Landau Jan.**

Ambulatoryjnie leczono 4.171 chorych, nie licząc ordynacji powtórnych (w tem chrześcijan 630) Z Krakowa 3353, z Podgórza 742, z poza Krakowa 76.
Stałych chorych leczono 250.

Płci męskiej	125	Od 1—7 roku życia	82	Z Podgórza	34
Płci żeńskiej	125	Od 7—14 roku życia	145	Z poza Krakowa	26
Oseskow	23	Z Krakowa	190		

Dni leczenia było 4.547. Przeciętnie dziecko było leczone przez dni 18.

Statystyka chorób.

1. Choroby zakaźne.

Zapalenie opon mózg. nagminne	4
Zapalenie opon mózgowych ropne	1
(streptokokowe)	6
Koklusz	1
Odra	4
Influenza	5
Błonica	10
Ospa wietrzna	1

2. Choroby dróg oddechowych.

Katar oskrzeli	22
Zapalenie płuc okołooskrzelowe	17
„ „ włóknikowe	11
Gruźlica płuc	11
Zapalenie okołooskrzelowe	5
Schorzenie gruczołów okołooskrzel	42
Rozstrzeń oskrzeli	1
Zapalenie opłucnej wysiękowe	8
„ „ suche	1
„ „ międzypłatowe	7
„ „ ropne	3
Stan po zapaleniu opłucnej	5
Dychawica oskrzelowa	4

3. Choroby narządu krążenia.

Zapalenie wsierdzia	3
Zapalenie mięśnia sercowego	5
Wada serca	7
Niedomoga serca	1

4. Choroby narządu pokarmowego.

Zapalenie migdałków	9
Przerost migdałków	3
Zapalenie pryszczykowe błony śluz. ust	1
Nadkwaśność żołądka	2
Niedokwaśność żołądka	2
Atrophia	1
Dystrophia	3
Ostry nieżyt jelit	3
Przewlekły nieżyt jelit	1
Żółtaczka	7
Zapalenie wyrostka robaczkowego	5
Wgłobienie (invaginatio)	1
Choroba Hirschsprunga	1

5. Choroby narządu moczo-płciowego.

Zapalenie pęcherza i miedniczek	4
„ nerek ostre	10
Zapalenie nerek miąższowe (nephrosis)	2

6. Choroby układu nerwowego.

Neurasthenia	3
Hysteria	1
Pląsawica	14
Padaczka	1
Spasmophilia	2
Neuralgia supraorbit	1
Zapalenie gruźlicze opon	6

7. Choroby krwi, przemiany materji i grucz. limfat.

Niedokrwistość	6
Anaemia aplastrea	1
Lymphosarcoma	1
Patologiczna otyłość	1
Asthenia	4
Zołzy	1

8. Choroby narządu ruchu.

Gościec stawowy	6
Ostitis infectiosa	1
Osteochondritis	1
Gruźlica stawu skokowego	1
„ kręgosłupa	1

9. Choroby skóry.

Liszajec przenośny	7
Prurigo (Świerzbiączka)	1
Wyprysk	4
Czyraczność	4
Wyprzenie	1
Świerzb	1
Rumień wysiękowy wielokształtny	1
Łuszczyca (Psoriasis)	1
Oparzenie II. stopnia	1
Phlegmona	2

10. Choroby uszu i jamy nosowo-gardłowej.

Zapalenie ucha zewnętrznego	1
Zapalenie ucha środkowego	6
Ropień okołomigdałkowy	1
Migdał III.	3

Ze stałych chorych opuściło szpital:

Wyleczonych	95	Przeniesiono na inne oddziały	5
Z polepszeniem	98	Zmarło	18
W stanie niezmienionym	34		

Oddział ginekologiczno-położniczy.

Prymarjusz: **Dr. Lachs Jan.**

I. Do ambulatorjum zgłosiło się, nie licząc powtórnie się zgłaszających, 1418.

Z Krakowa	1026	Z prowincji	187
Z Podgórza	205	W tem chrześcijanek	219

II. Na oddział przyjęto 426 kobiet.

Z Krakowa	274	Z prowincji	97
Z Podgórza	55	W tem chrześcijanek	17

A) Ginekologicznie chorych było 194.

Schorzenia sromu:	
rana darta wargi mniejszej	1
świąd sromu	1
kłykciny kończyste	1
Schorzenia cewki moczowej:	
opadnięcie cewki moczowej	1
Schorzenia krocza:	
rozdarcie krocza	23
Schorzenia pochwy:	
zamknięcie błoną dziewiczą	1
zarośnięcie pochwy	1
wypadnięcie przedniej ściany pochwy	20
wypadnięcie tylnej ściany pochwy	31
przetoka odbytniczo-pochwowa	1
krwiak śródpochwowy	1
Schorzenia macicy:	
a) rozdarcia części pochwowej	28
b) zwężenia ujścia macicznego	3
c) przerost części pochwowej	1
d) sprawy zapalne macicy	29
e) zmiany położenia (tyłypochylenie, wypadnięcie)	9
f) nowotwory dobrotliwe	23
g) „ złośliwe	
Schorzenia części przydatkowych macicy:	2
sprawy zapalne	8
gruźlica jajowodów	1
nowotwory jajników dobrotliwe	10
„ „ złośliwe	1
zapalenia tkanki przymacicznej	10
ciąża zamaciczna (trąbkowa)	2

Zabiegów ginekologicznych wykonano 260.

Laparatomji	25
laparatomja próbna	2
owarjotomji	8
amputacja macicy nadpochowa	5
skrócenie wiązadeł m. Doléris	9
wyjęcie trąbki macicy	5
„ przydatków	1
Wyjęcie macicy przez pochwę	1
Na cewce moczowej	2
Na sromie:	
zeszycie rany dartej	1
operacja przetoki pochwowo-odbytnicowej	1
operacja zarośnięcia pochwy	1
oper. krwiaka śródpochwowego	1
wycięcie kłykcin	1
Na przedniej ścianie pochwy	18
Na tylnej ścianie pochwy	28
Na kroczu	28
Na części pochwowej (op. m. Emet)	19
Odkręcenie polipów części pochw.	5
Rozcięcie części pochwowej	3
Wyłuszcz. włókniaka przez pochwę	2
Skrobanek	86
Przedmuchanie trąbek	8
Wycięć próbnych	2
Nacięć ropni	1

Pewną część zabiegów wykonano ambulatoryjnie.

Konserwatywnemu leczeniu poddano kobiet 29, rentgenologicznemu 4.

W ciągu obserwacji stwierdzono u 8 kobiet zapalenie miedniczek nerkowych, u 2-ch nephropatia gravidarum, u 1-ej wymioty niepowściągliwe i zapalenie nerek, ropień sutka, cukrzycę i t, d.

Zmarło 5 kobiet, a mianowicie: Jedna przywieziona w 5 dni po zachorowaniu, z porażeniem jelit i zapaleniem ropnem otrzewnej w kilka godzin po zabiegu, jedna przywieziona z pękniętą cystą jajnikową, zapaleniem otrzewnej i daleko posuniętą cukrzycą w 8 dni po zabiegu, jedna z nowotworem złośliwym jajnika i przerzutami na otrzewnej zmarła z powodu zatoru mózgu i osłabienia serca, jedna roniąca z powodu zatoru tętnicy wieńcowej i jedna po porodzie z powodu ostrej niedomogi serca.

B) Porodów odbyło się na oddziale 232, w tej liczbie były 2 porody bliźniacze.

Porodów prawidłowych było	182
Położeń pośladkowych	4
„ nóżkowych	7
Położeń poprzecznych	4
„ czołowych	1
„ asynklityzmów tylnych	2
Łożysk przodujących	2
Rzucawek porodowych	3
Poprzedzania pępowiny	2

Zabiegów położniczych wykonano 194.

Cięcie cesarskie	5
Kleszcze niskie	15
„ wysokie	8
Wymóżdżenie	4
Wymóżdżenie z rozkawałkowaniem płodu	1
Obrót na nóżkę	6
Ściągnięcie nóżki	2
Pomoc ręczna	15
Ręczne wydobycie łożyska	5
Metreuryza	5
Zeszycie pękniętego krocza i pochwy	124
„ pękniętej szyjki	4

C) Poronień w pierwszych miesiącach ciąży było 30.

Zaśniad groniasty	1	Polip placentarny	1

Zmarła jedna kobieta z gruźlicą rozpadową.

Na świat przyszło nieżywych noworodków	14	Zmacerowanych płodów	4	Zmarłych wśród porodu	4
		Wymóżdżonych „	5	„ wśród rzucawki porodowej	1

W pierwszych dniach po przyjściu na świat, zmarło 15 noworodków:

Z powodu zapalenia płuc	4	Z powodu krwiaka śródczaszkowego	1
„ „ wady wrodzonej	1	Niedonoszonych	6
Z powodu słabego rozwoju	3		

Oddział uszno-gardlany I.

Ordynator: **Dr. Schwarzbart Adolf.**

Ruch chorych.

W ambulatorjum zgłosiło się chorych 2.616, w tem chrześcijan 412 = 15·7%. Stałych chorych 191, dni leczenia 1348, stąd czas leczenia jednego chorego przeciętnie dni 7. Z Krakowa było chorych 1750 (62%), z Podgórza 365 (14%), obcych 692 (24%).

Statystyka chorób leczonych ambulatoryjnie.

Choroby nosa i zatok bocznych	451	Choroby krtani, tchawicy, oskrzeli i przełyku	298	Choroby uszu wraz z powikłaniami	996
„ jamy ustnej, noso-gardłowej i gardła	1070	Choroby głosu i mowy	21	„ różne	172

Statystyka operacji.

Podśluzowych przegrody nosa	6	Ropni kołomigdałkowych	14	Trepanacji czaszki z pow. powikłań ostrych i chronicznych, ropnego zapalenia ucha środkowego, jak ropne sprawy kości sutkowej i skalistej, zapalenie opon mózgowych, ropnica, posocznica, perlaka	15
Polipów i przerostów śluzówki nosa	28	Gruźlicy krtani	3	Różnych ucha	6
Zatok bocznych nosa	14	Guzów i polipów krtani	5		
Różnych nosa	10	Ezofagoskoppii	11		
Usunięcie trzeciego migdałka	34	Bronchoskopii i direktoskopii	13		
Usunięcie bocznych migdałków	15	Paracentezy	10		

Z oddziału ogłosiłem sześć (6) prac naukowych, z tych dwie są w druku, cztery zostały ogłoszone drukiem w r. 1931, a mianowicie: 1) Przyczynek do symptomatologji i kazuistyki utajonych ropni mózgowych pochodzenia usznego (Polski Przegląd otolaryng. Wilno) i po niemiecku (Monatsschrift für Ohrenheilkunde, Wien). 2) Über den derzeitigen Stand der polnischen Taubstummenfürsorge (Monatschrift für Ohrenheilkunde Wien). 3) Graphische Haemogrammdarstellung nach neuem Prinzip und ihre Verwendung bei Otitis media (Zeitschrift für Hals, Nasen und Ohrenheilkunde Berlin).

W okresie tym wygłosiłem na podstawie spostrzeżeń szpitalnych dwa odczyty na zjeździe polskich otolaryngologów we Lwowie w grudniu 1931 i jeden odczyt na zjeździe laryngologów w Lipsku w maju tegoż roku.

W szpitalu przedstawiłem szereg rzadkich przypadków, leczonych na oddziale (patrz Sprawozdanie Kółka internistów).

Na życzenie Dyrekcji prowadziłem dla pielęgniarek szpitalnych kurs obejmujący 14 wykładów z anatomji i fizjologji. Za użyczenie tablic do tych wykładów dziękuję firmie Drobner i Ska, Kraków.

Wreszcie należy wspomnieć, że i w tym roku prowadziłem przy oddziale (6 godzin tyg.) dwie poradnie laryngologiczne TOZU: przeciwgruźliczą i przeciwreumatyczną, licznie przez ludność odwiedzane.

Oddział uszno-gardlany II.

Ordynator: **Dr. Spira Józef.**

W ambulatorjum zgłosiło się nowych chorych 2.576 (w tem chrześcijan 346).

Mężczyzn	900	Dzieci	680	Z Podgórza	350
Kobiet	1000	Z Krakowa	2050	Zamiejscowych	180

Z pośród tych chorych leczono ambulatoryjnie 2383, zaś 193 przyjęto na oddział jako leżących. Porad udzielono około 7.500, t. zn., że na jednego chorego przypadają przeciętnie 3 ordynacje.

Statystyka chorób leczonych ambulatoryjnie.

Schorzenia ucha zewnętrznego i małżowiny	350	Schorzenia nosa	410	Schorzenia krtani i tchawicy	205
Schorzenia ucha środkowego i trąbki Eustachjusza	600	„ jam bocznych nosa	55	„ przełyku	6
Schorzenia ucha wewnętrznego	70	„ jamy ustnej	70	„ gruczołu tarczykowego	38
		Schorzenia gardła i jamy nosogardzielowej	780	Zaburzenia mowy	8
				Różne	150

Statystyka chorób leczonych na oddziale stałym.

Schorzenia ucha zewnętrznego i małżowiny	2
Zapalenia ucha środkowego	6
Schorzenia ucha wewnętrznego	3
Choroby wyrostka sutkowego w następstwie ropnego zapalenia ucha środkowego	53
Powikłania wśródczaszkowe w następstwie ropnego zapalenia ucha środkowego	11
Skrzywienia przegrody nosowej, przewlekłe nieżyty nosa	11
Ropienia jam bocznych nosa	11
Przewlekłe zapalenia migdałków bocznych i trzeciego	44
Ropnie okołomigdałkowe	6
Inne schorzenia migdałków	16
Nowotwory górnych dróg oddechowych	9
Krwawienia z górnych dróg oddechowych	5
Schorzenia jamy ustnej	3
Zniekształcenia nosa	2
Ciała obce przełyku	2
Torbiele okołozębowe	6
Różne	3

Ilość dni leczenia wynosiła 1.981, t. zn. że każdy chory przebywał na oddziale przeciętnie 10 dni.

Zabiegów operacyjnych wykonano 244, a z tego:

Przecięcia błony bębenkowej	10
Usunięcia polipów ucha	6
Operacji wśródnosowych	26
Operacji jam bocznych nosa od zewnątrz	12
Wycięcia migdałków bocznych lub trzeciego	32
Wyłuszczenia chirurgicznego migdałków bocznych	26
Nacięcia ropni okołomigdałkowych	16
Operacji wśródkrtaniowych (nowotwory, gruźlica itd.)	30
Usuwania ciał obcych z górnych dróg oddechowych	6
Usuwania ciał obcych z przełyku	5
Operacji torbieli zębowych	6
Nacięcia ropnia zausznego	3
Operacji kostnych na wyrostku sutkowym, wzgl. w otoczeniu z powodu powikłań zapalenia ucha środkowego	47
Podwiązania żyły szyjnej wewnętrznej	45
Rozcięcia tchawicy	5
Operacji plastycznych nosa	2
Różne	18

Z oddziału otolaryngologicznego ogłoszono w ostatnich 4 latach następujące prace naukowe:

1) Dr. Spira: Ueber die Indikationen zur Aufmeisselung des Warzenfortsatzes in Frühstadien der akuten Mittelohrentzündung (Mon. f. Ohr. 1928).

2) Dr. Spira: Ueber Kehlkopfpapillome und deren Behandlung (Mon. f. Ohr 1928).

3) „ Przyczynek do leczenia ropni mózgu pochodzenia usznego (Pol. Gaz. Lek. 1929).

4) Dr. Spira: Stany podgorączkowe w otorhinolaryngologji a niezdolność do pracy (Pol, Gaz. Lek. 1929).

5) Dr. Spira: Zur Kasuistik der Gehirnabszesse otogener Herkunft (Mon. f. Ohr. 1931).

6) „ Schorzenia reumatyczne ucha i górnych dróg oddechowych (Pol. Gaz. Lek. 1932).

7) Dr. Spira: Rozponawcze znaczenie obrazu krwi w ropnych schorzeniach ucha środkowego (w druku).

Oddział chorób ocznych.

Ordynator: **Dr. Bannet Arnold.**

Statystyka ruchu chorych.

Ruch chorych w okresie sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Zgłosiło się do ambulatorjum 3.063 chorych, nie licząc zgłaszających się powtórnie. W tej liczbie było chrześcijan 228 (7·4%).

Ilość ordynacji powtórnych wynosiła około 23.500.

Osób płci męskiej było	1.441
Osób płci żeńskiej było	1.622
Z Krakowa	2.140 (69·86%)
Z Podgórza	557 (18·19%)
Z poza Krakowa	366 (11·95%)

Według wieku:

W pierwszym roku życia było	133
Do 10 roku życia było	679
„ 20 „ „ „	695
Do 30 roku życia było	465
„ 40 „ „ „	287
„ 50 „ „ „	310
Do 60 roku życia było	254
„ 70 „ „ „	176
Powyżej 70 roku życia było	64

Statystyka chorób.

Choroby powiek	356
„ dróg łzowych	49
„ spojówek powiekowych i gałkowych	1369
Choroby rogówki	138
„ twardówki (sclera)	6
„ tęczówki	25
„ naczyniówki (chorioidea)	7
Choroby soczewki ocznej	83
„ ciałka szklistego (opacit. corp. vitr.)	6
Choroby siatkówki	7
„ nerwu wzrokowego	19
„ mięśni ocznych	42
Jaskra (Glaucoma)	18
Jaglica (Trachoma)	54
Ciała obce	92
Wady wzrok. 792, a mianowicie:	
Myopia	252
Hypermetropia	213
Presbyopia	212
Astigmatismus	109
Amaurosis	6

Stałych chorych leczono na oddziale ocznym w roku sprawozdawczym 15.

Oddział ortopedyczny.

Ordynator: **Dr. Epstein Maurycy.**

Chorych ambulatoryjnych było 1147 (chrześcijan 138).

Mężczyzn	327	Dzieci	236	Chorych stałych było	65
Kobiet	584	Z Krakowa	967	leczonych przez dni	1319
		Obcych	180		

Zestawienie zabiegów leczniczych:

Zabiegów krwawych	58	Wyciągów	29	Masaży	1659
Zastrzyków	237	Elektryzacji	530	Naświetlań lampą łukową	30
Opatrunków gipsowych	64	Nagrzewań gorącem powietrzem	1872	Gimnastyki ortopedycznej	1526

Zabiegów krwawych było 58, bezkrwawych 593, zabiegów fizykalnych 5617, razem 6268.

Leczono następujące schorzenia:

Złamania	44	Wrodzone zwichnięcie stawu biodrowego	7	Paluch koszlawy	12
Zwichnięcia	15	Pedes equino-vari	7	Kolano koszlawe (Genu valgum)	16
Wykręcenia stawów (Distorsio)	29	Zapalenie stawów reumatyczne	91	„ szpotawe (Genu varum)	5
Przypadki urazowe	55	„ „ moczanowe	22	Różne	45
Schorzenia chirurgiczne	65	„ „ zniekształcające	28	Gruźlica kości i stawów:	
„ nerwowe	25	„ „ tryprowe	4	Stawu skokowego	4
Przepukliny	2	Arthropatia luetica	5	Kolana	22
Ischias	43	Schorzenia mięśni i ścięgien	22	Biodra	15
Poliomyelitis	3	Schorzenia żył	51	Łokcia	3
Scoliosis i Kyphosis	72	Przykurczenia i zesztyw. w stawach	16	Kręgów	11
Szyja krzywa	10	Nogi płaskie	290	Innych organów	6

Ambulatorjum chorób skórnych i wenerycznych.

Ordynator: **Dr. Leuchter Henryk.**

Ambulatoryjnie leczono chorych 2.147, (w tem chrześcijan 182).

Mężczyzn	759	Z Krakowa	2.026
Kobiet	732	Zamiejscowych	121
Dzieci	656		

Sprawy chorobowe skórne.

Genodermatozy: Wady wrodzone 7 — wady nabyte 13.

Zmiany traumatyczne: Fizykalne, mechaniczne 126 — chemiczne 37.

Zmiany wywołane czynnikami biologicznemi zewn.: Pasożyty 159 — grzyby 325 — bakterje 671 — wogóle Inf. 142 — Tbc 14.

Zmiany wywołane czynnikami biologicznemi wewn.: Autointoksykacje 65 zaburzenia przemiany materji 136 — zaburzenia gruczołów dokrewnych 130 — zaburzenia układu nerwowego wegetatywnego 6 — zaburzenia narządów krwiotwórczych 16.

Zmiany wywołane przez jady: Pokarmy 91 — leki 3.

Nowotwory: Dobrotliwe 11 — złośliwe 5.

Choroby weneryczne.

Gonorrhoea 32 — kiła wczesna 21 — kiła późna 9 — ulcus molle 1 — inne bez zmian 127.

Dotkliwie daje się odczuwać brak oddziału skórnego, gdyż skórno-chorych nie można przyjmować do stałego leczenia, z tego powodu cierpi nasz szpital pod względem frekwencji, a także i moralnie.

Mimo ciągłych zabiegów i parokrotnych uchwał Rady lekarskiej i ostatnio Rady wyznaniowej, ciągle jeszcze bolączka ta trwa i nie może doczekać się realizacji założenia Oddziału skórnego.

Ambulatorjum dentystyczne.

Ordynator: **Dr. Wasserberg Dora.**

Z ambulatorjum dentystycznego korzystało 1.044 chorych, nie licząc zgłaszających się powtórnie (w tem chrześcijan 43).

Mężczyzn było	522	Z Podgórza	76	Plomb	276
Kobiet	522	Z poza Krakowa	24	Innych zabiegów	1.225
Z Krakowa	944	Wykonano ekstrakcyj	624		

Oddział rentgenologiczny.

Ordynator: **Dr. Gottlieb Gabrjel.**

Ruch chorych w roku sprawozdawczym nie wzmógł się znacznie; powód leży w tem, iż chorzy nie są w stanie opłacać nawet minimalnych opłat, które ściąga się tytułem częściowego zwrotu kosztów, a ponadto zmniejszyła się wydatnie liczba chorych z prowincji.

W porównaniu z latami ubiegłymi przedstawia się to następująco:

Rok	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Chorych	872	1421	1827	2472	2774	2953	3339

Korzystało z Zakładu naszego 3.339 chorych (w tem 376 chrześcijan) nie wliczając powtórnie zgłaszających się.

Dzieci do lat 14-tu	983	Z Krakowa	2.661
Mężczyzn	1.324	Z poza Krakowa	678
Kobiet	1.032		

Leczenie Rentgenem.

Naświetlanie lecznicze stosowano (wielokrotnie) u 437 chorych, z czego przypada:

na choroby skórne	101	na sprawy zapalne	142	na sprawy nowotworowe	44
„ sprawy gruźlicze	39	„ choroby krwi	37	„ inne	74

Rozpoznawanie Rentgenem.

W celach rozpoznawczych wykonano u chorych 2.947 prześwietleń, oraz 1.278 zdjęć filmowych.

Z prześwietlań przypada na:		Ciała obce	66	Nerki	192
Klatkę piersiową	2.293	Inne	124	Woreczek żółciowy	164
Przewód pokarmowy	388	Z pośród zdjęć przypada na:		Kości i stawy	473
Kości	72	Klatkę piersiową	85	Zęby	75
		Przewód pokarmowy	216	Inne	71

Poza chorymi szpitalnymi korzystali z zakładu chorzy Poradni Przeciwgruźliczej Tozu, mającej pomieszczenie przy szpitalu.

Wreszcie zaznaczam, że od kilku lat zakład nasz nie otrzymuje funduszów na inwestycje i uzupełnianie aparatury, co przy obecnem tempie rozwoju ulepszeń technicznych w rentgenologji prowadzi do tego, że zakład staje się powoli niemodny, przestarzały. Uważam więc za konieczne przyznanie pewnej kwoty dla postawienia zakładu na odpowiedniej wyżynie.

Pracownia bakterjologiczno-chemiczna.

Ordynator: **Dr. Lachs-Blühbaumowa Wanda.**

W okresie od 1/I. 1931 do 31/III. 1932 wykonano badań 907, z tego badań bakterjologicznych 448, serologicznych 417, chemicznych 42.

A. Badania bakterjologiczne:	ogólna ilość	wyniki dodatnie
Nalotu z gardła i nosa	179	96
krwi	81	5
ropy	63	59
punktatu	34	11
płynu mózgordzeniowego	30	7
moczu	25	19
kału	13	1
plwociny	7	7
żółci	4	4
szczepienie na świnkę morską	9	3
sporządzenie szczepionki	3	

B. Badania serologiczne:	ogólna ilość	wyniki dodatnie	wątpliwe
krwi na odczyn Wassermanna i Meinickego (zmętnienia i wyjaśnienia)	363	27	3
płynu mózgordzeniowego na odczyn Wassermanna	5	2	
krwi na odczyn Widala	47	13	
oznaczenie grupy krwi	2		

C. Badania chemiczne:	
krwi	33
moczu	6
płynu mózgordzeniowego	3

W pracowni chemicznej wykonano rozbiorów:

moczu	9792	plwociny	1362	płynu z jamy brzusznej	12
stolca	641	treści żołądkowej	736	wydzielin cewki moczowej, pochwy i gardła	67
krwi	1856	płynu mózgordzeniowego	40		
		płynu opłucnowego	39		

Lampa kwarcowa.

Ogólna liczba chorych 483 (w tem chrześcijan 58).

Mężczyzn	76	Z Krakowa	431
Kobiet	94	Zamiejscowych	52
Dzieci	313		

Sprawy chorobowe.

Tuberculosis pulmonum	21	Peritonitis	3	Diathesis exudativa	49
Bronchadenopatia	127	Tuberculosis ossium	9	Rhachitis	62
Bronchitis	23	Panaritium ossium	14	Anaemia	22
Pleuritis	21	Erysipelas	7	Lupus vulg.	4
Lymphadenitis	47	Phlegmone	5	Serophuloderma	3
Tonsillitis	11	Myalgia	9	Choroby skórne	27
Rhinitis	9	Arthritis	11		

Naświetlania odbywały się równocześnie dwiema lampami od 3—15 minut.

Sprawozdanie Poradni Przeciwgruźliczej TOZU

za czas od 1 stycznia 1931 r. do 31 marca 1932 roku.

Poradnia przeciwgruźlicza krakowskiego oddziału TOZU istnieje przy szpitalu żydowskim od roku 1926.

Do czerwca 1931 w Poradni leczyli się chorzy na płuca dzielnicy VIII. (Kazimierz) i XXII. (Podgórze z okolicą) i to zarówno członkowie Kasy Chorych jakoteż chorzy nieubezpieczeni nigdzie i skazani wyłącznie na pomoc TOZU.

Obecnie Kasa Chorych ze względów oszczędnościowych członków swych kieruje wyłącznie do Poradni na ulicę Radziwiłłowską, przez to praca obu Poradni niepodzielona według dzielnic nie jest skoordynowana tak, jak tego wymaga zwarta i celowa walka z gruźlicą

Mimo wycofania chorych kasowych poradnia TOZU rozwija się systematycznie, i tak:

Pod opieką Poradni było 2081 chorych (wr. 1930 1772) w tem chrześcijan 409.

Mężczyzn	506	Kobiet	778	Dzieci	797

Udzielono porad 3732 (w roku 1930 3493)

Prześwietlono rentgenologicznie	454	Badań moczu wykonano	63
Badań plwocin wykonano	484	Badań krwi wykonano	29

Z Poradni przeciwgruźliczej wyszła praca Dr. Antoniny Kragen „Stosunki mieszkaniowe w dzielnicy żydowskiej i robotniczej Krakowa" (wydano w dwumiesięczniku „Gruźlica, grudzień 1931")

Ordynacja dla chorych dorosłych odbywa się 4 razy tygodniowo po 2 godziny. Ordynacja dla chorych dzieci 2 razy tygodniowo po 2 godziny

Higjenistka Poradni odwiedza chorych w ich mieszkaniach i stara się możliwie szerzyć zasady higjeny. Dożywianie chorych odbywa się przez dostarczanie tranu i mleka.

Bibljoteka i czytelnia lekarska.

Dochody czytelni ze składek miesięcznych lekarzy wynosiły Zł 842.30. Z sumy tej opłacono abonament za czasopisma i oprawiono kompletny czasopism. Wydatki te wynosiły Zł 654·05, tak, że na rok 1932/33 pozostała nadwyżka Zł 188·25.

Czytelnia miała do dyspozycji następujące czasopisma.

1) Polska Gazeta Lekarska,
2) Warszawskie Czasopismo Lekarskie,
3) Medizinische Klinik,
4) Münchener Med. Wochenschrift,
5) Wiener Medizinische Wochenschrift,
6) Deutsche Med. Wochenschrift,
7) Theraphie der Gegenwart,
8) Aerztliche Praxis.

Sprawozdanie Koła Internistów Szpitala.

Przewodniczący: **Dr. Blassberg Maksymiljan.**

Praca naukowa wyrażała się w 3-ch kierunkach:

1) Odczyty i wykłady ogólne,

2) Naukowe demonstracje i omawianie przypadków chorobowych u chorych szpitalnych,

3) Referaty z bieżącego piśmiennictwa lekarskiego. — Posiedzenia odbywały się raz w tygodniu. — Przeciętna liczba obecnych lekarzy 20—30.

Wygłoszono następujące odczyty:

1. Dr. Goldgart: O zgłębniku dwunastniczym
2. „ Blassberg: Pokrzywka i choroba Quinckego
3. „ Goldgart: Stenocardia
4. „ Braciejowski: O leczniczem znaczeniu hormonów
5. „ Eichenholz: Medullosis funicularis
6. „ Gottlieb: Rozbieżność rozpoznań klinicznych i rentgenologicznych (2 odczyty)

7. Dr. Blassberg: Nowsze poglądy o niedomodze narządu krążenia
8. Dr. Bien: Pierścień limfatyczny Waldeyera a gruźlica płuc (2 odczyty)
9. „ Landau Jan: Sprawa leżalni i sanatorjum przeciwgruźliczego w Podgórzu
10. „ Grünbaum: Błonica i anginy (3 odczyty)
11. „ Tisch: Nakłucie lędźwiowe
12. Dr. Braciejowski: Meningitis cerebro-spinalis
13. „ Blassberg: O allergji
14. „ Eichenholz: Płyn mózgo-rdzeniowy
15. „ Blassberg: O bezmoczu (anuria)
16. „ Grünbaum: Otolaryngologja w praktyce codziennej (2 odczyty)
17. Dr. Schneebaum: Gruczoły wewnętrzno - wydzielnicze a choroba Basedowa

Referaty z czasopism i inne wygłosili Drowie: Goldgart, Blassberg, Dyr. Landau.

Demonstrowali chorych Drowie: Bannet (1 przypadek), Braciejowski (1 przypadek), Eichenholz (2 przypadki), Goldgart (2 przypadki), Gottlieb (2 przypadki), Löwówna (1 przypadek). Schenker (1 przypadek).

Kursa dla pielęgniarek prowadzili:

1. Dr. Blassberg — Medycyna wewnętrzna
2. Dr. Epstein — Ortopedja
3. Dyr. Dr. Landau — Ogólne zasady pielęgniarstwa
4. Dr. Nüssenfeld — Chirurgja
5. Dr. Schwarzbart — Anatomja i fizjologja
6. Dr. Zaksowa — Pedjatrja

Spis lekarzy Szpitala.

Dyrektor Dr. Landau Jan

Prymarjusze:

Dr. Lachs Jan
Dr. Landau Jan
Dr. Stahr Eljasz
Dr. Wachtel Zygmunt

Ordynatorzy:

Dr. Bannet Arnold
„ Lachs-Blühbaumowa W.
„ Epstein Maurycy
Dr. Gottlieb Gabrjel
„ Leuchter Henryk
„ Schwarzbart Adolf
Dr. Spira Józef
„ Wasserberg Dora

Zastępcy prymarjuszów:

Dr. Blassberg Maksymiljan
Dr. Goldgart Leon
Dr. Nüssenfeld Józef
Dr. Schenker Ignacy

Sekundarjusze:

Dr. Braciejowski Jakób
Dr. Juer-Zaksowa Wanda
Dr. Lanner Leon
Dr. Löw Matylda
Dr. Silberberg Stefanja

Praktykanci:

Dr. Bach Juljusz Henryk
„ Bien Pinkus
„ Bleiweiss Józef
„ Fischel Tobiasz
„ Fischer Salo
„ Frand Jakób
„ Friedmann Kalman
„ Gottlieb Izydor
„ Graf Naftali
„ Grünstein Johanan
„ Hochman Stefanja
„ Honig Mojżesz
„ Keppler Wiktor
Dr. Koch Adolf
„ Krämser Ignacy
„ Lande Jakób
„ Lifszycowa Salomea
„ Łomiński Iwo
„ Mahler Mojżesz
„ Mehlberg Izydor
„ Pessel Adolf
„ Plessner Jakób
„ Prokocimer Edward
„ Rottenberg Samuel
„ Scharfspitz Rudolf
„ Scheidlinger Regina
Dr. Schein Chaskel
„ Schlager-Schönberg Marja
„ Schneebaum Artur
Mag. Schönherz Amalja
Dr. Schmalzbach Maks
„ Schuldenfrei Izak
„ Seligsohn Abraham
„ Sommerstein Juda
„ Steinberg Leon
„ Stern Natan
„ Tisch Leon
„ Zimmermann Jakób

Hospitanci:

Dr. Bannet Mieczysław
„ Bauminger-Strauchenowa I.
„ Eichenholz Izydor
„ Feldmann Wilhelm
„ Fränklówna Jadwiga
„ Grynbaum Feliks
„ Guttmannowa Gizela
„ Kolber Roman
„ Landauowa Erna
„ Machauf Edward
Dr. Minkowska Zofja
„ Mirowski
Mg. Mondschein Rachela
Dr. Schapira-Ires Toni
„ Stieglitz-Sperlingowa Róża
„ Zucker Emanuel
Sł. med. Bauminger Jakób
„ „ Blumenberg Efraim
„ „ Blumenstok Saba
„ „ Blumenstok Izrael
Sł. med. Dornfeld Henryk
„ „ Freudenfeld Lezer
„ „ Goldmann Jan
„ „ Gottlieb Izydor
„ „ Jakober Józef
„ „ Liebeskind Aleks.
„ „ Schmelkes Beno
„ „ Stamberger Wilhelm
„ „ Suesser Ignacy
„ „ Zwiefach Eljasz